

Groenschool Eindhoven integreert innovatie School op de schop

In Eindhoven gaat de groenschool letterlijk en figuurlijk op de schop. Alle innovatieve ontwikkelingen zijn er met steun van KPC Groep samengevoegd in één beweging.

Hoogtepunt in het innovatieproces was voor Frank Dona, teamleider onderbouw op Groenschool Eindhoven, de projectweek vrijetijdsbesteding. 200 leerlingen uit de onderbouw die groepswork deden, en docenten die voelden wat het is om als begeleider van het leerproces te functioneren.

Het ging niet vanzelf, erkent Dona, voorheen tekendocent. "Ik ben toch van de oude stempel. Af en toe liep ik met kromme tenen. Je zag leerlingen zoekende of helemaal niks doen." Maar hij voelde veel trots en feeststemming. "Er kwamen hele mooie dingen."

Beleidsrijk Groen

De kern van dit project is een zelflerende leerling die keuzes maakt in zijn leerroute. Dat gebeurt in een ict-rijke omgeving, met digitale portfolio's, livelink en powerpointpresentaties. Vakken worden geïntegreerd, de docent wordt coach en het onderwijs meer op maat. De groenschool is een van de acht deelnemers. In Eindhoven is Beleidsrijk Groen als het ware het breekijzer geworden voor een nieuwe visie, onderwijskundige innovaties en teamaanpak.

Keurslijf

De projectweek, half mei, stond niet op zichzelf. De groenschool gaat verbouwen, er is in de basisvorming gekozen voor scenario 3 (leeractiviteiten vanuit leerlingvragen), het RIGO-project Beleidsrijk Groen speelt en de overgang naar competentieren. Veel ontwikkelingen. Hoe maak je nu van al die beweging één proces? In Eindhoven komen ze samen in 'de school op de schop'. Er is voorzichtig begonnen. Zo hebben de 1e- en 2e-klassers naast het gewone lesrooster eens per week een projectdag. Dan experimenteren ze met het nieuwe onderwijs, met leervragen, verantwoordelijkheid nemen, met zelfstandig werken en samenwerken.

Dona wijst op een wand in de docentenkamer. Krantenknipsels, projectmappen en een tijdlijn over de in elkaar vloeiende projecten. Daar is te zien dat de projectdagen met een groepje 1^e-klassers van de basisberoepsgerichte opleiding in februari 2004 gestart zijn. Zo'n projectdag wordt de ene keer heel intensief ingevuld en een andere keer luchtiger.

Er zijn vooral mentoren bij betrokken en het is gebaseerd op vakken als Nederlands, praktische sectororiëntatie, wiskunde en leefstijl (over sociaal-emotionele ontwikkeling).

Begin dit jaar is de hele onderbouw gestart met projectdagen. "Nee," zegt Dona, "er wordt nu niet direct vol uitgebreid naar de 3e. Eerst wordt er kwalitatief verbeterd en bovendien zit je in de bovenbouw nog met pta's (programma's van toetsing en afsluiting)."

Deze week is de afsluiting van de projectaanpak van het afgelopen jaar. De 1e-klassers deden dat op een bijzondere manier. Met dans en djembé.

De laatste projectdag van de 1e-klassers wordt afgesloten met dans en djembé

Projectweek

Half mei stond het rooster op z'n kop, aldus adviseur Willem van Dam, KPC Groep. Zo'n 200 onderbouwleerlingen werden in groepen verdeeld, alle leerwegen (lwoo, basis, kader, gemengd) door elkaar. De week was voorbereid met een brief naar de ouders, een logboek en instructieblad voor de leerlingen en een tip-formulier voor docenten. De leerlingen gingen dinsdag na Pinksteren aan de slag met een vraag over invulling van vrije tijd, bijvoorbeeld sport, sleutelen, een film maken, aan dierbescherming doen of bloemschikken. Na opstellen van een planning en taakverdeling gingen ze naar computer of werkruimte. Met toestemming van de docent konden ze ook buiten de school iets ondernemen. Eindpresentaties waren vrijdag door de hele school heen.

Veel tevredenheid, aldus Van Dam, maar ook wel wennen, zowel voor leerlingen als docenten. "Je leert hier meer van", vertelde Timo aan Van Dam. "Je kan er zelf achterkomen hoe een motor werkt." "Veel vrijheid", vond Niels. "Daar moet je wel mee kunnen omgaan".

"Nog wel een leerproces", reageerde docent Koen. Maar Ellen is enthousiast: "De leerlingen werken heel hard. Je ziet ze elkaar ook hulp vragen."

Hokken

Dona, met Wim de Luy, teamleider bovenbouw, 'eigenaar' van 'school op de schop', vertelt wat er allemaal gebeurt. En dat je voor een goed zicht op de huidige ontwikkelingen misschien verder moet terugkijken dan de start van Beleidsrijk Groen of de opzet van projectdagen. Zo'n vijf jaar geleden begon bij Helicon een reorganisatie waarbij directeuren vestigingsmanager werden en er teamleiders voor onder- en bovenbouw kwamen. "Die lijn loopt nog door, de professionalisering en cultuurromslag die dat veroorzaakte."

Een tweede factor is dat de groenschool niet meer in het gebouw past. Niet zozeer vanwege de leerlingenpopulatie, maar vooral, zegt Dona, omdat het gebouw is 'verouderd'.

Het gebouw zal voor de helft worden afgebroken. Over de school zoals die dan wordt opgebouwd, is goed nagedacht. →

Je verbouwt immers niet ieder schooljaar. “Je komt dan in een spanningsveld van visie en geld”, zegt Dona. “We hebben eerst vrij gedacht wat er in zo’n school zou moeten kunnen en zijn vervolgens bij gaan stellen.”

Realistisch

In een start- en vervolgnote is beschreven wat de groenschool nastreeft. Bijvoorbeeld hoe het curriculum competentiegericht wordt gemaakt, hoe leerlingen worden geactiveerd, hoe doorstroomportfolio’s worden ingevoerd en wat de uitgangspunten zijn voor de schoolverbouwing. “Fouten maken mag nog in deze aanlooperperiode”, zegt Dona. “Ik vind het belangrijk dat daarvoor een veilige situatie is waarin dat geaccepteerd wordt.”

KPC Groep ondersteunt. Ze hebben advies gegeven over visievorming (‘wat voor school willen we zijn?’) en de overgang van het klassikale proces naar het nieuwe leren. Met leergebieden in plaats van aparte vakken en teams per leergebied.

Die teams, zes in totaal, krijgen hun eigen hoek in het nieuwe gebouw. Onderweg naar de gymzaal waar 1^e-klassers een dans instuderen, wijst Dona waar de foodafdeling komt en waar groen en techniek. De school wordt dus gesplitst, maar er blijven gemeenschappelijke ruimtes zoals een docentenkamer.

Leren vindt dan plaats in een contextrijke omgeving, legt Dona uit. Je schrijft niet zomaar een brief voor de lol, maar een echte brief naar een bedrijf met bijvoorbeeld de vraag of je er op excursie mag komen. “Realistisch onderwijs, zeg ik wel. Midden in de maatschappij.”

Welke vorm dat moet krijgen, bijvoorbeeld projectonderwijs, thematisch of probleemgestuurd, interactief leergroepensysteem of vraaggestuurd, daar zoekt de groenschool nog naar. “Het soort onderwijs dat het beste past bij ons soort leerlingen.”

Gezamenlijk

Nu is er nog traditioneel onderwijs naast de projecten, maar volgend schooljaar is de didactische situatie waarschijnlijk over de hele linie veranderd. Dat biedt, aldus Dona, mensen die daar nog moeite mee hebben, de gelegenheid hun plek te vinden. Binnen of buiten de school. Op een studiedag bleek de grote groep echter gemotiveerd voor de keuze van de school. Een prettige gewaarwording, vindt Dona. “Het moet immers een gezamenlijk product worden.” □